הָעוֹלָה: **ד** [ח]אִם שְׁלִיחַ צִבּוּר רוֹצֶה לְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ וְלִקְרוֹת, צָרִיךְ שֶׁיַּעֲמֹד אַחֵר אֶצְלוֹ, שֶׁכְּשֵׁם שֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה (טו) עַל יְדֵי סַרְסוּר כָּךְ אָנוּ צְרִיכִים (טז) לִנְהֹג בָּהּ עַל יְדֵי סַרְסוּר: **ה** [ט]אֵין הַצִּבּוּר רַשָּׁאִים לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה עַד שֶׁיִּכְלֶה (יז) אָמֵן מִפִּי הַמְּקוֹרָא, וְאֵין הַקּוֹרֵא רַשַּׁאי לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה עַד שֶׁיִּכְלֶה (יז) אָמֵן מִפִּי (ד) הַצִּבּוּר: **ו** (יח) [י]יְכוֹלִים לִקְרוֹת שְׁנֵי אֲחִים זֶה אַחַר זֶה, וְהֶבֵן אַחַר הָאָב, וְאֵין מַנִּיחִים אֶלָּא (יט) בִּשְׁבִיל (ה) עֵין הָרָע. (כ) וַאֲפִלּוּ אִם אֶחָד הוּא הַשֵּׁבִיעִי (ו) וְאֶחָד הוּא הַמַּפְטִיר לֹא יִקְרְאוּ הַשֵּׁנִי (כא) בְּשֶׁמּוֹ מִשּׁוּם עַיִן הָרָע (מהרי"ל (מנהגים)): **ז** [כ]הָעוֹלֶה לַמִּגְדָּל, עוֹלֶה בַּפֶּתַח שֶׁהוּא לוֹ (כב) בְּדַרְכּוֹ קְצָרָה מִמְּקוֹמוֹ, וְיֵרֵד מֵהַמִּגְדָּל בְּדַרְכּוֹ אַחֵר (כג) שֶׁהוּא לוֹ בְּדַרְכּוֹ אֲרֻכָּה עַד מְקוֹמוֹ, [ל]וְאִם שְׁנֵי הַדְּרָכִים שָׁוִים, (כד) עוֹלֶה בַּפֶּתַח שֶׁהוּא לוֹ בְּדַרְכּוֹ יָמִין (כה) וְיוֹרֵד בַּפֶּתַח שֶׁכְּנֶגְדּוֹ. (וְלֹא יֵרֵד (כו) עַד שֶׁעָלָה כְּבָר (ז) הָרְאוּי לִקְרוֹת אַחֲרָיו) (מרדכי הגדול):

ח יְרוּשַׁלְמִי (מגילה פ"ד ה"א) הֵבִיאוּ הָרִי"ף (שם יד.) וְהָרא"ש (פֶּרֶק קַמָּא דִּבְרָכוֹת) [מַגִּלָּה] (פ"ג סי' יא).
ט סוֹטָה ל"ט (ע"ב).
י כל בּוֹ סִימָן כ'.
כ וּפֶרֶדְּכֵי בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (סי' תתקסח).
כ כְּתָבֵי רַבִּי יִשְׂרָאֵל (תרומת הדשן ח"ב סי' (ק"ט) [קי"ט].
ל בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתוב בכתבי).

בְּאֵר הֵיטֵב

ה (ד) **הַצִּבּוּר.** אֲפִלּוּ יֵשׁ שָׁמְאֲרִיכִין בְּאֹמֶן צָרִיךְ לְהַמְתִּין עֲלֵיהֶם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו), עַיֵּן לְעֵיל סִימָן קכ"ח סָעִיף י"ח: **ו** (ה) **עֵין הָרָע.** וְהוּא הַדִּין אָב וּבֵן בְּנוֹ. שֵׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ח), וּפְרִי חָדָשׁ כָּתַב עָלָיו וְלֹא נִהְיָרָא לִי. נִשְׁאַלְתִּי כֵּיוָן שֶׁהִטְעַם הוּא בִּשְׁבִיל עֵין הָרָע אִם רוֹצֶה לַעֲלוֹת אוֹתוֹ לַעֲלוֹת אוֹ לֹא, הָעֲלָה בְּסֵפֶר יַד אַהֲרֹן (הגב"י) אִם כְּבָר עָלָה לֹא יֵרֵד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אִם כְּבָר הִתְחִיל לְבָרֵךְ שֶׁלֹּא יַפְסִיק, אֲבָל אִם רוֹצֶה לַעֲלוֹת מוֹחִין בְּיָדוֹ, וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ וּשְׁיָרֵי] כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ד) עַיֵּן שָׁם: (ו) **וְאֶחָד הוּא הַמַּפְטִיר.** כָּתַב בִּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ה) דְּהֵינוּ דַּוְקָא בְּמַפְטִיר שֶׁל שַׁבָּת שֶׁקּוֹרֵא הַמַּפְטִיר בַּסֵּפֶר תּוֹרָה שֶׁקָּרָא הַשְּׁבִיעִי כֵּיוָן דְּשָׁוִין קוֹרִין בְּסֵפֶר תּוֹרָה אֶחָד אֵיפָא עֲיָנָא בֵּישָׁא, אֲבָל הַמַּפְטִיר דְּיוֹם טוֹב וְכֵיוֹצֵא שְׁמוֹצִיאִין שְׁנֵי סְפָרִים אֵין קְפִידָא: **ז** (ז) **הָרְאוּי לִקְרוֹת אַחֲרָיו.** וְהַמְּנְהָג לְהַמְתִּין אֲפִלּוּ אִם רוֹצֶה לַעֲלוֹת מִיָּד לֹא יֵרֵד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אִם כְּבָר הִתְחִיל לְבָרֵךְ שֶׁלֹּא יַפְסִיק, יַד אַהֲרֹן (הגב"י) אִם כְּבָר עָלָה לֹא יֵרֵד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אִם כְּבָר הִתְחִיל לְבָרֵךְ שֶׁלֹּא יַפְסִיק,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(יג) דְּכֵיוָן שֶׁאֵין אוֹמְרִים שְׁנֵיהֶם בְּבַת אַחַת, לֵיכָּא חֶשֶׁשׁ דִּתְרֵי קָלֵי לֹא מְשַׁתְּמְעִי: **ד** (טו) **עַל יְדֵי סַרְסוּר.** וְהוּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, דִּכְתִיב (דברים ה ה) 'אָנֹכִי עֹמֵד בֵּין ה' וּבֵינֵיכֶם': (טז) **לִנְהֹג בָּהּ עַל יְדֵי סַרְסוּר.** נוֹהֲגִין שֶׁהַגַּבַּאי אוֹ הַקּוֹנֶה הַמִּצְוֹת עוֹמֵד אֵצֶל סֵפֶר תּוֹרָה, וְזֶה נִקְרָא סְגָן, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שְׁלֹשָׁה, הֵיְנוּ שֶׁהַסְּגָן הוּא כְּבָיְכוֹל בְּמִקּוֹם ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מְצֻוֶּה לִקְרוֹת לְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה, וְהַקּוֹרֵא הוּא הַסַּרְסוּר בְּמִקּוֹם מֹשֶׁה, וְהָעוֹלֶה הוּא הַמְקַבֵּל בְּמִקּוֹם כָּל יִשְׂרָאֵל וּכְשֶׁלִּיחוּתָם [לְבוּשׁ]. וּבָאֱמֶת זֶהוּ מִנְהַג הַקַּדְמוֹנִים שֶׁיִּהוּ שְׁלֹשָׁה עוֹמְדִים אֵצֶל סֵפֶר תּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמַסֶּכֶת סוֹפְרִים פֶּרֶק י"ד הֲלָכָה י"ד [וְהוּבָא זֶה בְּאוֹר זָרוּעַ הִלְכוֹת שַׁבָּת (ח"ב סי' מב)] אֶלָּא שֶׁשָּׁם אֵיתָא טַעַם אַחֵר לָזֶה, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אֵינוֹ מִן הַמֻּכְרָח שֶׁיַּעֲמֹד הַחַזָּן יְחִידִי לִפְנֵי הַתֵּבָה, אֶלָּא שֶׁיַּעֲמְדוּ עִמּוֹ אֶחָד לִימִינוֹ וְאֶחָד לִשְׂמֹאלוֹ, כְּנֶגֶד הָאָבוֹת. כְּתֵב בְּסֵפֶר שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ג ס"י) מִזֶּה יֵשׁ לִלְמֹד שֶׁיֵּשׁ לִבְחֹר לְסָגָן אִישׁ נִכְבָּד וּבַעַל מַעֲשִׂים טוֹבִים וְדַעַת הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנּוּ, שֶׁלֹּא יַחְשְׁדוּהוּ שֶׁבִּשְׁבִיל הֲנָאַת עַצְמוֹ אוֹ אֵיזֶה סִבָּה, יִתְמַהּ כְּבוֹד לְמִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי, אוֹ בְּהִפּוּךְ. וְכֵן רָאוּי לַצִּבּוּר שֶׁלֹּא יְהַרְהֲרוּ אַחַר הַסָּגָן, וְיָדוּנוּ אוֹתוֹ בְּכָל עִנְיָן לְכַף זְכוּת, וְהַדָּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה בְּעֵינֵיהֶם עָלָיו יִתְלוּ כִּי מִשְׁגֶּה הָיָה וְטָעָה בְּשִׁקּוּל הַדַּעַת, וְאַף אִם אֵרַע שֶׁקָּרָא לְאֶחָד שֶׁלֹּא לְפִי כְּבוֹדוֹ וְחוֹשֵׁד לְהַסָּגָן שֶׁעָשָׂה בְּמִתְכַּוֵּן לְהַכְעִיסוֹ, אִם נָגַע יִרְאַת ה' בְּלִבָּבוֹ יֵשׁ לוֹ לְהִתְאַפֵּק וְלֹא יֹאמַר לוֹ דָּבָר, וְיָשָׂא קַל וָחֹמֶר בְּנַפְשׁוֹ, אִם קָרוֹץ מֵחֹמֶר תִּפְעַם רוּחוֹ בְּנֶגַע בְּקָצֶה כְּבוֹדוֹ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ לָחֹשׁ לִכְבוֹד הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא וְלִכְבוֹד תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת שַׁעֲרוּרְיָה עַל יְדֵי זֶה [וְהַמַּעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו מַעֲבִירִין לוֹ עַל כָּל פְּשָׁעָיו]. וְאִם אֶחָד בְּגַבֵּהּ אַפּוֹ עָשָׂה מְרִיבָה עִם הַסָּגָן, אַף עַל פִּי כֵן חוֹב עַל הַסָּגָן לְהִיוֹת מִן הַנֶּעֱלָבִים וְלֹא יַנִּיחַ מְקוֹמוֹ, וְאִם הַסָּגָן הִנִּיחַ הַסֵּפֶר תּוֹרָה וְהָלַךְ לוֹ לְפִי שָׁוֶה הַקְּנִיטוּ בְּדְבָרִים, רָאוּי לְעָנְשׁוֹ, כִּי אִם אָדָם חָטָא, סֵפֶר תּוֹרָה לָמָּה בִּיֵּשׁ, וְכָל עָרוּם יַעֲשֶׂה בְּדַעַת וְיָחוּס לִכְבוֹד הַמָּקוֹם וְלִכְבוֹד הַתּוֹרָה וְכוּ', עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ בְּקִצּוּר: **ה** (יז) **אָמֵן מִפִּי הַצִּבּוּר.** וַאֲפִלּוּ יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁמְּאֲרִיכִין בְּאָמֵן (יד) צָרִיךְ לְהַמְתִּין עֲלֵיהֶם, דְּהָא כֻּלָּם צְרִיכִין לִשְׁמֹעַ הַקְּרִיאָה, לְכָן צָרִיךְ הַקּוֹרֵא לְהַמְתִּין אֲפִלּוּ עַל הַמְעוּט שֶׁיִּגְמְרוּ הָאָמֵן וְאַחַר כָּךְ יַתְחִיל לִקְרֹא. (טו) וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁהַמִּנְהָג שֶׁהַקּוֹרֵא עוֹנֶה אָמֵן עִם הַצִּבּוּר בְּקוֹל רָם וּמַמְשִׁיךְ בּוֹ קְצָת יוֹתֵר מִן הַצִּבּוּר, בִּכְדֵי שֶׁיְּבִינוּ שֶׁמַּתְחִיל לִקְרוֹת וְיַטּוּ אָזֶן לִשְׁמֹעַ, וּמַתְחִיל לִקְרוֹת מִיָּד, (טז) וְטוֹב שֶׁיַּפְסִיק קְצָת בֵּין אָמֵן לְהַתְחָלַת הַקְּרִיאָה, שֶׁלֹּא יְהֵא נִרְאֶה מַחֲמַת נְגִינַת אָמֵן שֶׁהוּא דָּבוּק אֶל מַה שֶׁקּוֹרֵא: **ו** (יח) **יְכוֹלִים לִקְרוֹת וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ מִן הַדִּין אֵין שׁוּם חֶשֶׁשׁ אִסּוּר, (יח) וְעַל כֵּן אִם קָרְאוּהוּ וּכְבָר עָלָה לֹא יֵרֵד, אַף לְכַתְּחִלָּה אֵין מַנִּיחִים לִקְרוֹת מִשּׁוּם עַיִן הָרָע: (יט) **בִּשְׁבִיל עֵין הָרָע.** וְאֵין נִפְקָא מִנָּהּ בֵּין אַחִים מִן הָאָב (יט) אוֹ מִן הָאֵם, וַאֲפִלּוּ אוֹמְרִים שֶׁאֵין מַקְפִּידִים עַל עַיִן הָרָע. וְיֵשׁ שֶׁמַּחְמִירִין אֲפִלּוּ אָב עִם בֶּן בְּנוֹ מִשּׁוּם עַיִן בִּישָׁא, (יט) וּבִמְקוֹם הַצֹּרֶךְ יֵשׁ לְהָתִיר עִם בֶּן בְּנוֹ: (כ) **וַאֲפִלּוּ אִם אֶחָד וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף שֶׁמַּפְסִיקִין בְּקַדִּישׁ בֵּינְתַיִם, מִכָּל מָקוֹם מִקְרֵי זֶה אַחַר זֶה כֵּיוָן דְּאֵין מַפְסִיק אַחַר בֵּינְתַיִם. וְדָוְקָא בְּשַׁבָּת שֶׁאֵין מוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת לְמַפְטִיר, (כ) אֲבָל אִם מוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת מֵאֵר, וְכֵן אִם הַמַּפְטִיר אֵינוֹ בַּר מִצְוָה עֲדַיִן, מֵאֵר: (כא) **בְּשֶׁמּוֹ.** לְאַפּוּקֵי מָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִים שֶׁלֹּא לִקְרוֹת הַמַּפְטִיר בְּשֶׁמּוֹ רַק סְתָם יַעֲמֹד מַפְטִיר, כֵּיוָן שֶׁאֵין פּוֹרְטִין אֶת שְׁמוֹ מֵאֵר אֲפִלּוּ שְׁנֵי אַחִים זֶה אַחַר זֶה אוֹ אָב וּבְנוֹ. (כא) וְדָוְקָא בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין כֵּן, אֲבָל לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לִקְרוֹת בְּשֵׁם, לֹא, דְּעַל יְדֵי זֶה גּוֹפָא הֲוֵי (כג) הֶכֵּר טָפֵי. (כג) וְכֵן אִם הַמִּנְהָג שֶׁלֹּא לִקְרוֹת בַּשֵּׁם הוּא בִּשְׁבִיעִי, מֵאֵר לִקְרוֹתָן בְּשִׁשִּׁי וּשְׁבִיעִי: **ז** (כב) **בְּדַרְכּוֹ קְצָרָה. מִשּׁוּם** (כד) כְּבוֹד הַצִּבּוּר שֶׁלֹּא יַמְתִּינוּ עָלָיו הַרְבֵּה, (כה) וְגַם מִשּׁוּם כְּבוֹד הַתּוֹרָה לְהָרְאוֹת שֶׁהִיא חֲבִיבָה עָלָיו וּמְמַהֵר לִקְרוֹת בָּהּ: (כג) **שֶׁהִיא לוֹ בְּדַרְכּוֹ אֲרֻכָּה.** שֶׁלֹּא תִּהֵא (כו) נִרְאֶה עָלָיו כְּמַשָּׂא: (כד) **עוֹלֶה בַּפֶּתַח וְכוּ'.** דִּבְאָמְרִינַן בְּעָלְמָא (כז) כָּל פְּנוֹת שֶׁאַתָּה פּוֹנֶה לֹא יְהֵא אֶלָּא דַּרְכּוֹ יָמִין: (כה) **וְיֵרֵד בַּפֶּתַח שֶׁכְּנֶגְדּוֹ.** וְאַסְמְכוּהָ לָזֶה (כה) מִקְרָא דְּיחֶזְקֵאל מ"ו (ט) דִּכְתִיב 'לֹא יָשׁוּב דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר אֲשֶׁר בָּא בוֹ כִּי נֹכְחוֹ יֵצֵא'. וְגַם הַחַזָּן כְּשֶׁמּוֹלִיךְ הַסֵּפֶר תּוֹרָה לְהַתֵּבָה (כט) נַמִּי הַדִּין כֵּן, שֶׁעוֹלֶה בְּדַרְכּוֹ יָמִין וְיֵרֵד מֵהַתֵּבָה בַּפֶּתַח שֶׁכְּנֶגְדּוֹ, (ל) וְאָפְשָׁר דִּבְסֵפֶר תּוֹרָה, לְעוֹלָם עוֹלֶה בְּדַרְכּוֹ יָמִין אֲפִלּוּ אִם הִיא דַּרְכּוֹ אֲרֻכָּה, וּבִמְקוֹמוֹתֵינוּ שֶׁהַבִּימָה עוֹמֶדֶת תָּמִיד בָּאֶמְצַע נֶגֶד אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמ"א בְּסִימָן ק"נ סָעִיף ה' בְּהַגָּ"ה, אִם כֵּן שְׁנֵי הַדְּרָכִים שָׁוִים וּבְוַדַּאי עוֹלֶה בְּדַרְכּוֹ יָמִין. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים מִי שֶׁקּוֹרִין אוֹתוֹ לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה, יֵשׁ לוֹ לֵילֵךְ בִּזְרִיזוּת מִיָּד, וְלֹא יָרוּץ, מִשּׁוּם כְּבוֹד בֵּית הַכְּנֶסֶת וּכְבוֹד הַצִּבּוּר: (כו) **עַד שֶׁעָלָה וְכוּ'.** מִשּׁוּם כְּבוֹד סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלֹּא יַנִּיחֶנּוּ לְבַדּוֹ. וְהַמְּנְהָג לְהַמְתִּין עַד שֶׁמַּתְחִיל הַשְּׁנֵי הַבְּרָכָה, וְהַמְדַקְדְּקִים חוֹשְׁשִׁין שֶׁמְּדַבֵּרְךָ לֹא יוּכְלוּ לִשְׁמֹעַ הַקְּרִיאָה כַּהֹגֶן, לְכָן מַמְתִּינִין עַד שֶׁיִּסְיַּם הַשֵּׁנִי וְיוֹרְדִים בֵּין גַּבְרָא לְגַבְרָא.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (יג) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו ומיהו): **ה** (יד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מו) תְּשׁוּבַת מַהֲרַ"מ מִינְץ (סי' פא) וְאַלְיָה רַבָּה (סק"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מז) שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ד ס"ח): **ו** (יח) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דין אנשים שאין קורין ס"ד) פְּשׁוּט כְּפָמֵי אַחֲרוֹנִים: (יט) אַחֲרוֹנִים: (יט) **דֶּרֶךְ הַחַיִּים** (שם). **וּבִשְׁעָרֵי אֶפְרַיִם** (שער א סל"א) **מִתִּיר בְּמָקוֹם הַצֹּרֶךְ גַּם בְּאַחִים מִן הָאֵם:** (כ) אַחֲרוֹנִים: (כא) אַלְיָה רַבָּה (סק"ו) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם סט"ו):

ז (כב) **וּבִשְׁעָרֵי אֶפְרַיִם** (שער א סל"ב) מִקֵּל בָּזֶה בְּמָקוֹם צֹרֶךְ גָּדוֹל אוֹ יַעֲלֶה מַעֲצָמוֹ בְּלִי קְרִיאָה כְּלָל: (כג) אַחֲרוֹנִים: **ז** (כד) לְבוּשׁ: (כה) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ו): (כו) לְבוּשׁ: (כז) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתוב בכתבי): (כח) לְבוּשׁ וְהַגְּרָ"א: (כט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ל) דִּבְיָחִיד שָׁעוֹלֶה לַתּוֹרָה הַשַּׁעַם מִשּׁוּם כְּבוֹד הַצִּבּוּר וּמִשּׁוּם כְּבוֹד הַתּוֹרָה וְכוּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ בְּפָנִים מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא לֹא שַׁיָּךְ זֶה [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ו)]:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת קְרִיאַת סֵפֶר תּוֹרָה סִימָן קמא קמב

מ רַשְׁבָּ״א (בתשובה ח״ז סי׳ שסא).

ח מ כָּל תֵּבָה שֶׁהִיא קְרִי וּכְתִיב, הֲלָכָה לְמשֶׁה מִסִּינַי שֶׁתְּהֵא נִכְתֶּבֶת כְּמוֹ שֶׁהִיא בַּתּוֹרָה וְנִקְרֵית בְּעִנְיָן אַחֵר. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁקָּרָא כְּמוֹ שֶׁהִיא כְּתוּבָה בִּפְנֵי גְּדוֹלֵי הַדּוֹר, הָרַבָּנִים ה״ר יִצְחָק אַבּוּהַב וְהר״ר אַבְרָהָם וַאֲלַאנְסִי וְהר״ר שְׁמוּאֵל וַאֲלַאנְסִי בְּנוֹ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, וְהִתִּירוּ בּוֹ שֶׁיִּקְרָא (כז) כְּפִי הַמְּסוֹרָה וְלֹא רָצָה, וְנִדּוּהוּ וְהוֹרִידוּהוּ מֵהַתֵּבָה:

קמב דִּין מִי שֶׁקָּרָא וְטָעָה, וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לִקְרוֹת בְּדִיּוּק. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א רַמְבַּ״ם פֶּרֶק (ב׳) [י״ב] מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (ה״ו).

ב כְּתָבֵי מהר״ר יִשְׂרָאֵל (תרומת הדשן ח״ב סי׳ קפא).

א א קָרָא וְטָעָה, (א) אֲפִלּוּ בְּדִקְדּוּק אוֹת אַחַת, (ב) * מַחֲזִירִין אוֹתוֹ. הגָּה: וְכֵן דִּין (ג) הַחַזָּן הַקּוֹרֵא. וְדַוְקָא בְּשִׁנּוּי שֶׁמִּשְׁתַּנֶּה עַל יְדֵי זֶה הָעִנְיָן, (ד) * אֲבָל אִם טָעָה בְּנִגְינַת הַטַּעַם אוֹ (ה) בַּנִּקּוּד, (ה) * אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ אֲבָל גּוֹעֲרִין (ו) בּוֹ (בית יוסף (ד״ה והרמב״ם כתב) ופסקי מהרא״י סימן קפ״א): **ב** ב וְיִשּׁוּב שֶׁיֵּשׁ שָׁם מְנַיָן וְאֵין מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה

בַּאֵר הֵיטֵב

עַד שֶׁמַּתְחִיל הַשֵּׁנִי הַבְּרָכָה. וְהַמְדַקְדְּקִים חוֹשְׁשִׁים שֶׁבְּדָרְךְ לֹא יוּכַל לִשְׁמֹעַ הַקְּרִיאָה כַּהֲגֵן לָכֵן מַמְתִּינִים עַד שֶׁיִּסַּיֵּם הַשֵּׁנִי, וְיוֹרֵד בֵּין גַּבְּרָא לְגַבְּרָא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח). [וְכָתַב בְּתְשׁוּבַת מְנַחַם עֲזַרְיָה סִימָן (פ״ד) [פ״ג], שְׁנַיִם הַמִּתְפָּאֲרִים זֶה עַל זֶה מִי יַעֲבֹר לִפְנֵי חֲבֵרוֹ, רְאוּי לְהוֹכִיחָם בִּדְבָרִים כְּפִי מַה שֶׁהֵם נוֹחִים לְקַבֵּל דִּבְקְרֻשַּׁת הַמָּקוֹם לֹא יִסְבְּלוּ גַּאֲוָה וְבוּז בְּשׁוּם פָּנִים כוּ׳ עַיֵּן שָׁם. כָּתַב בְּסֵפֶר אֵלִיָּהוּ רַבָּה (סק״ט) דְּרַע הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עוֹשִׂים קְצָת בְּחַג הַסֻּכּוֹת שֶׁעוֹמְדִין קְצָת עִם לוּלְבֵיהֶם וְאֶתְנָם מַפְסִיקִים מְשׁוּם קְבוּד מִי בָּרְאשׁ כוּ׳ עַיֵּן שָׁם]:

א (ו) **בַּנִּקּוּד.** וּבְנִקּוּד נִמְי כְּשֶׁמִּשְׁתַּנֶּה הָעִנְיָן, כְּגוֹן יַעֲשֶׂה בְּפִתְחָ יַעֲשֶׂה בְּצֵרֵי, בְּחֹלֶם

בְּאוּר הֲלָכָה

לְבוּ לָזֶה שְׁקוּרֵא עַל פֶּה וְלֹא לִקְרִיאַת חַזָּן, וְהָכָא נַמִּי יֵשׁ לְחוּשׁ כְּעֵין זֶה, אַךְ יֵשׁ לְדַחוֹת דְּכֵיוָן שֶׁאֵין קוֹרִין בְּבַת אַחַת אֵין לָחוּשׁ לָזֶה, וְאַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁדִּבְּרוּ בָּזֶה:

א * **מַחֲזִירִין אוֹתוֹ.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ב) וְהוּא מֵהַחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל לא סל״א) לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, [אַף דְּבִתְשׁוּבַת מַהֲרַא״י סִימָן קפ״א לא בְּרִירָא לֵהּ כְּלַל הָאי דְּבָר זֶה, דְּכָתַב שָׁם דְּמִשְׁמַע קְצָת, מִכָּל מָקוֹם פְּשִׁטוּת הַלָּשׁוֹן דְּמַחֲזִירִין מְצַדְּדִין כֵּן]. וּלְפִי זֶה **אִם בָּכַר גָּמְרוּ הַקְּרִיאָה וְנִזְכְּרוּ שֶׁטָּעוּ בְּתֵבָה שֶׁהָעִנְיָן מִשְׁתַּנֶּה עַל יְדֵי זֶה, לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ יַצְטָרֵךְ לַחֲזוֹר וְלִקְרוֹת פָּסוּק זֶה וְעוֹד שְׁנֵי פְּסוּקִים עִמּוֹ וּבִבְרָכָה לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ,** כְּמוֹ בְּדִלֵּג פָּסוּק אוֹ תֵּבָה בְּסִימָן רפ״ב (ס״ז). **וּבְחַיֵּי אָדָם** (שם) **כָּתַב דְּלְעִנְיָן בְּרָכָה סָמְכִינַן עַל הַפּוֹסְקִים דְּסוֹבְרִין דְּאֲפִלּוּ בְּנִשְׁתַּנֶּה הָעִנְיָן אֵין צָרִיךְ לַחֲזוֹר בְּדִיעֲבַד** עַיֵּן שָׁם, וְאַף דְּבָאֱמֶת לֹא בְּרִירָא דָּבָר זֶה דְּהַטּוּר וּשְׁאָרֵי הַמְקַלְּלִין יִסְבְּרוּ דְּאֲפִלּוּ בְּנִשְׁתַּנֶּה הָעִנְיָן אֵין צָרִיךְ לַחֲזוֹר [עַיֵּן בְּמִפְרְשֵׁי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ], מִכָּל מָקוֹם לְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לִנְהֹג כְּוָתָהּ, דְּבָלְאוֹ הָכִי לֹא בְּרִירָא דָּבָר זֶה דִּלְדַעַת הָרַמְבַּ״ם (תפילה פי״ב ה״ו) שָׁפָסַק דְּמַחֲזִירִין יְסִבּר דַּאֲפִלּוּ גַּמַר כָּל הַקְּרִיאָה יִצְטָרֵךְ לַחֲזוֹר, דִּלְמָא כַּוָּנָתוֹ דִּשְׁטָעָה שֶׁעוֹסֵק בְּאִלּוּ הַפְּסוּקִים יַחֲזוֹר אֲבָל לֹא דְּאֵינוֹ יוֹצֵא אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד, **וְאַף דְּמַהֲרַא״י** (תרומת הדשן ח״ב סי׳ קפא) **כָּתַב דְּמִשְׁמַע קְצָת דְּאֵינוֹ יוֹצֵא, לֹא מְשׁוּם זֶה נִסְמוֹךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ. וְדַע דִּלְכְאוֹרָה נִרְאֶה דְּדִין זֶה דְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הוּא דַּוְקָא בְּשִׁבְּשָׁת, אֲבָל בִּימוֹת הַחֹל אוֹ בְּמִנְחָה בְּשִׁבְּשָׁת דְּקַיְמָא לָן בְּסִימָן קל״ז (ס״ג) דַּאֲפִלּוּ פָּסוּק אֶחָד שָׁלֵם כְּשֶׁדִּלֵּג אֵינוֹ חוֹזֵר, הוּא הַדִּין בָּזֶה, וְאוּלַם אִפְשָׁר דְּזֶה גָּרַע טְפֵי** לְפִי מַאי דְּאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי בְּמִגִּלָּה בְּפֶרֶק הַקּוֹרֵא עוֹמֵד הֲלָכָה א׳ אָמַר רַבִּי [יוֹנָה] אַף עַל גַּב דְּאָמַר שֶׁאֵין הַתַּרְגּוּם מְעַכֵּב מִכָּל מָקוֹם אִם טָעָה [הֵינוּ שֶׁתִּרְגֵּם הַמְתֻרְגֵּם שֶׁלֹּא כַּהֲגֵן] מַחֲזִירִין אוֹתוֹ, וְאִפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין הָכָא **אִם אָמַר תֵּבוֹת בְּאוֹתִיּוֹת אֲחֵרוֹת שֶׁהָעִנְיָן מִשְׁתַּנֶּה עַל יְדֵי זֶה גָּרַע טְפֵי, אוֹ אוּלַי דְּשָׁם כֵּיוָן שֶׁתִּרְגֵּם לִפְנֵי הַכֹּל אֶת בַּאוּר הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַּהֲלָכָה אֲתֵי מִנַּהּ חָרְבָּא וּלְכָךְ פָּסְקוּ דְּמַחֲזִירִין, וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

* **אֲבָל אִם טָעָה וְכוּ׳. פְּשׁוּט דְּדַוְקָא בְּטָעוּת בְּאֵיזֶה אוֹת, אֲבָל אִם חִסֵּר אֵיזֶה תֵּבָה אֲפִלּוּ לֹא נִשְׁתַּנֶּה הָעִנְיָן עַל יְדֵי זֶה כְּגוֹן ׳כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי׳ וְקָרָא ׳כִּי הִכְבַּדְתִּי׳, לֹא יָצָא וְצָרִיךְ לַחֲזוֹר,** דְּלֹא נִזְקַק בְּשׁוּם מָקוֹם בְּחִסַּר תֵּבָה שֶׁיִּהְיֶה חִלּוּק בֵּין נִשְׁתַּנֶּה הָעִנְיָן אוֹ-לֹא:

* **אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ. וּבְבַאוּר הגר״א מִפְקָפֵק אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הָעִנְיָן מִשְׁתַּנֶּה כְּגוֹן מִצְרִים מִצְרַיִם וְכַדּוֹמֶה, וְכֵן אִם טָעָה בֵּין אִם לְוַאו, נִמְי דַּעְתּוֹ דְּמַחֲזִירִין וְכֵן פְּסַק הַפְּרִי חָדָשׁ דַּאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם אַהֲרֹן קָרָא הָרֹן [בְּפִתְחָ אֶלָּא שֶׁחִסֵּר הָאֶלֶ״ף] וּבְמָקוֹם מִצְרַיִם מִצְרַיִם דְּאֵין הָעִנְיָן מִשְׁתַּנֶּה עַל יְדֵי זֶה, נִמְי חוֹזֵר, וּמִסְתֶּם מִיהוּ אִם לֹא טָעָה בָּאוֹתִיּוֹת אֶלָּא בִּנְקוּדָם אוֹ בְּטַעֲמָם וְאֵין הָעִנְיָן מִשְׁתַּנֶּה בְּשׁוּם דָּבָר עַל יְדֵי זֶה אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ רַק גּוֹעֲרִין בּוֹ עַיֵּן שָׁם, וּמִסְתַּבְּרָא דְּגַם הַגְּרַ״א מוֹדֶה לָזֶה.** וּבְדָרְכֵי הַחַיִּים (דין אם טעה איך יתנהג סט״ו) הִפְרִיז עַל הַמִּדָּה וּפָסַק דַּאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהָעִנְיָן מִשְׁתַּנֶּה, מִי שֶׁנּוֹהֵג לְהַקֵּל שֶׁלֹּא לְהַחֲזִיר אֵין לְמַחוֹת בְּיָדוֹ, וְהֵבִיא זֶה מֵאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב), וְלֹא מִסְתַּבְּרָא לְהַקֵּל כָּל כָּךְ בְּדָבָר שֶׁמַּעֲקֵר הַדִּין חוֹזֵר בְּכָל גַּוְנֵי כְּמוֹ שֶׁהוֹכִיחַ הַגְּרַ״א, וְדֵי לָנוּ לְהָקֵל בְּמֶה שֶׁהִקֵּל הָרַמ״א:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נמ) אֲחֵרוֹנִים:

א (מ) כֵּן מוּכָח בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתב בעל) שֶׁהֵבִיא מִירוּשַׁלְמִי (מגילה פ״ב ה״ב, פ״ד ה״ה) עַיֵּן שָׁם: **(ב)** חַיֵּי אָדָם (ח״א כלל לא סל״א) לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: **(ג)** כַּנַּ״ל **לְרַוְחָא דְּמִלְתָא שֶׁלֹּא יְהֵא מִינְכַּר כָּל כָּךְ לְעֵינֵי הַצִּבּוּר הַשְׁנּוּיִים שֶׁעוֹשִׂין, אֲבָל מִדִּינָא סַגִּי אִם יִקְרָא הַפָּסוּק זֶה וּשְׁנַיִם עִמּוֹ וִידַלֵּג עַד סוֹף הַפָּרָשָׁה וְיַתְחִיל אַחַר כָּךְ לְהָעוֹלָה מִתְּחִלַּת הַפָּרָשָׁה שֶׁהַקּוֹרֵא עוֹמֵד עַתָּה בָּהּ, וְאִפְשָׁר עוֹד דַּאֲפִלּוּ פָּסוּק אֶחָד סַגִּי כֵּיוָן שֶׁקּוֹרֵא אַחַר כָּךְ לְהָעוֹלָה זֶה עוֹד פָּרָשָׁה:** **(ד)** אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ב) וּפְרִי חָדָשׁ, שָׁזֶּה מִקְּרֵי לֹא נִשְׁתַּנֶּה הָעִנְיָן, וּדְלֹא כְּחַיֵּי אָדָם (שם): **(ה)** פְּרִי חָדָשׁ וְכֵן מוּכָח מַהַגְּרַ״א, דַּהֲלֹא זֶה דּוֹמֶה לִיהוּדִים יְהוּדִיִּים: **(ו)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(ז)** כֵּן אִיתָא לְקַמָּן סִימָן תר״ן סָעִיף י״ד בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) דְּזֶה מִקְּרֵי נִשְׁתַּנֶּה הָעִנְיָן: **(ח)** לְבוּשׁ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah